

א) ס"א ל"ג וכן בתוס' פ"ג לימ"א, ב) לקמן דף מ"ו, ג) ס"א ל"ג, ד) דף ס"ז, ה) [בתנ"ך ו', ו'] כ"ג, ו) גי' א"מ ללא מע"ל, ח) י"א ונמאמת.

נוסחת הריב"ן

א) קמא: ב] שהרי מעל

וכיפ' לימ"א ככ"י:

ג] ממעמא:

הגהות הבר"ח

א) גמ' במעות שהפריש אביו אפילו מן הקלה:
ב) שם קרבנו לשוט חטאתו יוכל לא ילא בזהמה שהפריש לעצמו אפילו מן הקלה על הקלה או מן החמורה על החמורה או מן הקלה:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א] גמ' לו מן החמורה על החמורה אפי' מיבת אפי' ממקו מכאן ומקומו בתר שהפריש לעצמו:
ב] שם לעצמו מעות מן חיבת מן ממקו וי"ב על:
ג] רש"י ד"ה ת"ל וכפר ובי' שהרי מעל וכו' עד סופו.
י"ב על שהרי מעל וכו' עד סופו זה ממקו לענין:
ד] הו"ב ד"ה שהרי וכו' בקרבן של דם כלל.
י"ג כאן ה"ה"ד ואמ"כ ה"ה"ד הגהיה לא יפטר.
א"מ:
ה] בא"ד לעשות חטאת דם דלא כיפר.
י"ד כאן שרי היה מוקדקק הרי"ט הנמנר לעיל דף סו ע"ב ד"ה שחיי:
ו] ד"ה על חטאתו וכו' ולפירושו זו התוספתא.
ז] כיפיוש אלו העו"ס.
ח] כהנא חשב חמ"ל על דברי מוס' אלו.
ח"מ:
ז] ד"ה ה"ב שהרי מעל וכפר.
ממקו ה"ג וי"ב הגה"ה כ"ל.
א"מ:
ח] בא"ד הואיל ושיקו כהו שטי קמ"ל כ"ל"ג וי"ב בא"ד אע"ג שדרשנו וכפר.
תי' וכפר ממקו.
י"ב ככר.
א"מ יעו"ש:
ז] ד"ה ב"ד"א וכו' אינו יוכל להפך הפסד שאפשר לנזול להפסד.
מיתות שאפשר לנזול והלמ"ד מן להפסד ממקו:

הגהות התוספות

- מיבת קרבן ממקו.
- מז"ל וי"ן.
3. י"ל בקרבן של חלב עד סם כלל.
- י"ל דלחרי.
5. י"ל ולעשותו.
- י"ל וכיפר עליו.
- י"ל מויד ממי כיפר ואע"ג כ"ו.
8. י"ל דמתקבלה.
9. י"ל קרבנות טומאה.
10. י"ל משששפתה.

מי שאמר פרק רביעי נזיר

בזמן שהן סתומין.
כתמנן כשליהי מתיני:
ס"ל.
ואס ככש יציה קרבנו בקרבנו יוצא כו'.
ואית דדרשי ליה מקרבנו קמא:
מן הקלה על הקלה.
משבועת העדות לשבועת הפקדון או לשבועת דיטוי:
מן החמורה על החמורה.
מחלב לדם מחייבי מיתות לחייבי כריתות
בשוגג: שכן אם הפריש בהמה על החלב.
שאכל בשוגג והציאה על הדם שאכל בשוגג:
שהרי לא מעל.
לפי שהוא קדושת הגוף ואי אפשר לו להוציאה לחולין לפיכך לא כיפר וכדאמר' בפרק און[בתרא] דכריתות(ז) דכיון דלא מני מעייל כפורי נמי לא מכפר:
ב] **שהרי מעל וכפר**.
דכיון דלקח צהן חטאת אחר שלא הופרש לשמן הוה ליה כמפיק להו לחולין ומעל וכיון דמעל צו אמרי' וכפר דהוא קרבן מעליא:
ס"ג.
וכפר עליו הכהן ג] על חטאתו דלעולם לא כפר עד שיהא קרבנו לשוט חטאו שאע"פ שמעל לא כיפר **לא** לחולין אית ציה מעילה והואיל דאית ציה מעילה כיפר:
קפני מיהא בהמה.
שהרי אין אדם מגלח על בהמת אציו מאי טעמא לאו משום דכמפורשת דמיא מאי לאו אפי' בעלת מוס:
מאי איריא דסני.
אלא יוצא במעות שהפריש כו':

מתני' באשה מנוולת

שומה יין:
גמ' דאי

ר"א.
כיון דתגלחת מעכבתה שלא לשמות יין כדאמרין בפרק ג' מינין [לקמן דף מו.].
ואחר ישתה הגזיר יין(ט)
אחר מעשים כולן דדרי ר"א הילכך כיון דלא גילמה אסורה ציין והוה לה ניוול כדכתיב (וכייה טו) ותירוש ינבצ בתולות הילכך מני מפר אע"פ שזרקו עליה כל הדמים:
ולתנא

(ב'מאיר)
**אומר אף בתגלחת הטהרה יפר שהוא יכול לומר אי אפשי באשה מוגלחת:
גמ' מתני' דלא בר' אליעזר דאי ר"א**
האמר תגלחת מעכבת וכיון דלא גילחה אסירה בחמרא
וכיון דאית לה ניוול מציי מיפר(ט)
(ובהא פליגי)
תנא

דמיין דאי כסתומין לגלח כמו על מעות סתומין ומדמי הילכתא דה"ה
דלענין אותה ההלכה נתקבלה(ט)
דמעות סתומין יפלו לנדבה נימא דוקא מעות ולא בהמה ואפילו בעלת מוס וליכא למידמי דהא דקמני לעיל דאינו מגלח על בהמת אציו היינו במפורשין דלס כן היכי מסיק אלל יוצא במעות אציו שהרי מגלח על מעות אציו והא אין מגלח אלל על מעות סתומין של אציו כדקמני כהדיא במתניתין [לקמן דף ג.]:
לא תמימים.
עליהם אינו מגלח דהויא כמפורשים:
נזרק עליה אחד מן הדמים.
כגון שגמרנה נזירות וציאה בטהרה או שגמרנה נזירות טהרה שהן ג' בהמות ככשה לחטאת וככש לעולה ואיל לשלמים וזרק עליה אחד מן הדמים חטאת או עולה או שלמים אינו יכול להפך נדרה לענין שלא תנטרך לגלח ולהציא שאר קרבנות לפי שאין כאן עוד עינוי נפש דציין מותרת ואי משום שצריכה לגלח(ט)
ומטעו עליה אשה מתגלחת אפשר לה כפאה נכרית הכי מפרש בגמרא אלל אי לא מפרש בגמרא אלל אי לא מוזק הדם אינו יכול להפך בגמרא מפרש משום הפסד קדשים ומסיק בגמרא כשנשחטה החטאת שאס יפר לה נמלאת בהמה זו תלג לצית השריפה שהיא אינה צריכה לחטאת וגם לא יוכל לזרוק דמה לשם שלמים דחטאת שלא לשמה פסולה יש להסתפק אם היפר לה אם מופר או שמה יש כח ציד כחמיס לעקור דבר מן התורה כשז ואל תעשה:
בר"א.
שאינו יכול להפך אחר שזרק אחד מן הדמים בתגלחת טהרה כדפי' שגמרנה נזירות כטהרה אלל בתגלחת טומאה כגון שנמלאת בניירותה והציאה קרבנותיה בטומאה(ט)
אע"פ שזרקו דמים יכול להפך מפני שאפשר לומר לה אי אפשי באשה מנוולת כלומר שהיא צריכה למנות מעתה נזירות טהרה ותאסר ציין ויש כאן עינוי נפש וה"נ בגמרא מנינו לשון ניוול כשהי' וקשה לישנא (דעיניו) דאי אפשי דהוי ליה למימר משום עינוי וצ"ל דקאי אדר"ע דקאמר שנשחטה(ט) אחת מן הבהמות אינו יכול להפך מפני שאפשר ל' [לנזול] להפסד קדשים אע"ג דאסורה ציין עד שישחטו שאר הבהמות וזרוק דמן ויש כאן ענוי נפש פורתא כשציל ההוא פורתא אינו יכול להפך כשציל הפסד קדשים אלל בתגלחת טומאה דאיכא עינוי נפש גדול שסותרת וצעי למימני נזירות אחרת [מודה] שיכול לומר לה אי אפשי [בעינין] גדול א"נ משום דר"מ קאמר האי לישנא אי איפשי קאמר ת"ק נמי אי אפשי:
ה"ג אי אפשי באשה מגלחת.
שצריכה לגלח כסוף נזירות טהרה כדכתיב כהדיא ולת"ק אפשר כפאה נכרית הכי מפרש בגמרא:
תגלחת מעכבת.
מלשמות ציין:
וכיון דאי לא גילמה אסורה ואית לה ניוול.
פי' לער עינוי נפש שצריכה להיות מעונה מן היין עד שתגלח מני מיפר בעצור ההיא שעתא פורתא דאסירה ציין:

שהרי לא מעל

שגג אס שגג והקריב קרבנו על הדם קרבן של חלב דלכמי בקדושתיהו קאי כיון דבהמה קדושה קדושת הגוף ולא נפק לחולין כהכי כיון(ט)
שלא נהנה ממנה לא כיפר כמויד דלא עשה כלום שאינו יכול להתכפר בקרבן של דם(ט)
כלל ד] לא מעל אס עשה(ט)
(צו)
כשוגג הואיל ואינו מוציאו מרשות הקדש אלל מהקדש זה להקדש אחר וממך שלא מעל לא כיפר והכי מפרש ליה צפרק בתרא דכריתות(דף טו:)
ואחר(ט) שאנו רואין בשוגג דלא(ט)
כיפר דין הוא כשנתכוון לעקר חטאת חלב ולעשות(ט)
חטאת דם דלא כיפר ח]:

על חטאתו.
וכפר(ט)
הכהן על חטאתו כככשה דייקד כתיב אלמלא דכמויד אינו יכול לשנות אפי' במעות הפריש מעות לחטאת חלב והציאות על חטאת דם לחטאת דם והציאות לחטאת חלב בשוגג מעל לפיכך כיפר כמויד לא מעל לפיכך לא כיפר [אלמלא]
כמויד אף במעות לא כיפר וכ"ש בהמה דלא מני משנה ו]
ופי' זו התוספתא
משמע דנסיבא קרא אחרינו על חטאתו ולא פסוק ראשון שדרש ככר:
ו]
ה"ג שהרי מעל וכפר שהמעות אין צהס קדושת הגוף ויוציאן מקדושתן בקל וכשמשנה אותו לקרבן אחר נפקי המעות לחולין והכי הן חולין ציד מוכר הבהמה דאי לא נפקא לחולין לא מעל ולכך נמי כפר בשוגג ולכך כמויד נמי נימא דכפר הואיל ושיק צהו שגוי ח]
כשוגג אמר ומעל וכיפר ולא כמויד ומיהו אי לא הוה ילפי' [קרא ה"א] מויד וכפר(ט)
אע"ג שדרשנו(ט)
וכפר על חטאתו עד שיהא קרבנו לשם חטאתו תרתי שמעיין מיניה כדאמרין בעלמא (גיטין דף ג.)
**אתם ולא שותפין אתם ולא אפטורפסיס אתם ולא התורם את שאינו שלו וכולהון דרשינן מחד אתם:
קרתני**
מיהא.
לעיל דאינו מגלח על בהמת אציו מעיל לאו אפילו בעלת מוס אלמלא כמפורשין

דמעות סתומין יפלו לנדבה נימא דוקא מעות ולא בהמה ואפילו בעלת מוס וליכא למידמי דהא דקמני לעיל דאינו מגלח על בהמת אציו היינו במפורשין דלס כן היכי מסיק אלל יוצא במעות אציו שהרי מגלח על מעות אציו והא אין מגלח אלל על מעות סתומין של אציו כדקמני כהדיא במתניתין [לקמן דף ג.]:
לא תמימים.
עליהם אינו מגלח דהויא כמפורשים:
נזרק עליה אחד מן הדמים.
כגון שגמרנה נזירות וציאה בטהרה או שגמרנה נזירות טהרה שהן ג' בהמות ככשה לחטאת וככש לעולה ואיל לשלמים וזרק עליה אחד מן הדמים חטאת או עולה או שלמים אינו יכול להפך נדרה לענין שלא תנטרך לגלח ולהציא שאר קרבנות לפי שאין כאן עוד עינוי נפש דציין מותרת ואי משום שצריכה לגלח(ט)
ומטעו עליה אשה מתגלחת אפשר לה כפאה נכרית הכי מפרש בגמרא אלל אי לא מפרש בגמרא אלל אי לא מוזק הדם אינו יכול להפך בגמרא מפרש משום הפסד קדשים ומסיק בגמרא כשנשחטה החטאת שאס יפר לה נמלאת בהמה זו תלג לצית השריפה שהיא אינה צריכה לחטאת וגם לא יוכל לזרוק דמה לשם שלמים דחטאת שלא לשמה פסולה יש להסתפק אם היפר לה אם מופר או שמה יש כח ציד כחמיס לעקור דבר מן התורה כשז ואל תעשה:
בר"א.
שאינו יכול להפך אחר שזרק אחד מן הדמים בתגלחת טהרה כדפי' שגמרנה נזירות כטהרה אלל בתגלחת טומאה כגון שנמלאת בניירותה והציאה קרבנותיה בטומאה(ט)
אע"פ שזרקו דמים יכול להפך מפני שאפשר לומר לה אי אפשי באשה מנוולת כלומר שהיא צריכה למנות מעתה נזירות טהרה ותאסר ציין ויש כאן עינוי נפש וה"נ בגמרא מנינו לשון ניוול כשהי' וקשה לישנא (דעיניו) דאי אפשי דהוי ליה למימר משום עינוי וצ"ל דקאי אדר"ע דקאמר שנשחטה(ט) אחת מן הבהמות אינו יכול להפך מפני שאפשר ל' [לנזול] להפסד קדשים אע"ג דאסורה ציין עד שישחטו שאר הבהמות וזרוק דמן ויש כאן ענוי נפש פורתא כשציל ההוא פורתא אינו יכול להפך כשציל הפסד קדשים אלל בתגלחת טומאה דאיכא עינוי נפש גדול שסותרת וצעי למימני נזירות אחרת [מודה] שיכול לומר לה אי אפשי [בעינין] גדול א"נ משום דר"מ קאמר האי לישנא אי איפשי קאמר ת"ק נמי אי אפשי:
ה"ג אי אפשי באשה מגלחת.
שצריכה לגלח כסוף נזירות טהרה כדכתיב כהדיא ולת"ק אפשר כפאה נכרית הכי מפרש בגמרא:
תגלחת מעכבת.
מלשמות ציין:
וכיון דאי לא גילמה אסורה ואית לה ניוול.
פי' לער עינוי נפש שצריכה להיות מעונה מן היין עד שתגלח מני מיפר בעצור ההיא שעתא פורתא דאסירה ציין:

שצריכה לחזור ולמנות נזי' טהרה:
ויכול לומר אי אפשי באשה מנוולת.
פי' מעונה ומנועה משתיית יין:
ור"מ אומר דאף בתגלחת הטהרה יפר משום דגלוח לאשה נוול ויפר כדי שלא תצטרך להתנוול בגלוח.
ונ"ל דאפי' נזרק [נליח] כל הדמים מיפר כל זמן שלא גלחה:

כת.

עין משפט ונר מצוה

מ"ה א (מ"י פ"ה מהל' פסולי מוקדשין הל"ח) מ"י פ"ג מהל' שגבות הל' ג:]
מו ב מ"י פט"ו מהל' פסולי המוקדשין הל' ו
ופ"ד מהל' מעילה הל"ה:

מו ג ד מ"י פ"ד מהל' מעילה הל"ה [ע"ש כ"מ]:

מ"ה ה מ"י פ"ד מהל' מירות הל' ז':

תורה אור השלם

1. וְאִם כִּבְשׁ יִבְיֵא קִרְבְּנוּ לַחֲטָאת נִקְבָה תִּמְיָמָה יִבְיָאָהּ.
ויקרא ד לב יב'או'
או הודע אָלְיָו חֲטָאתוּ אֲשֶׁר חָטָא וְהִבְיֵא קִרְבְּנוּ שְׂעִירַת עִזִּים תִּמְיָמָה נִקְבָה עַל חֲטָאתוּ אֲשֶׁר חָטָא:
ויקרא ד כח

מוסף רש"י

בזמן שהן סתומין.
שלא פירש אלו לקנות חטאת ואלו לקנות עולה (כ"ר"וח כז).
שהרי מעל.
האולא מעות הקדש לחולין, דשמי לנדר אחר (שם).

פי' הרא"ש

ת"ל על חטאתו דכתיב קרבנו על חטאתו כפ' ששירה כתיב והביא קרבנו ששירת עוים על חטאתו:
לא מעל ולא כיפר לא מעל בעושה כן בשוגג דאין מעילה אלא במשנה מרשות הקדש לרשות הדיוט בשוגג.
והכא מהקדש להקדש קא משני ולא מעל הלכך לא כפר דלא יצא הקרבן מחוקתו.
וכיון דבשוגג לא כפר דין הוא נמי במתכוין לעקור חטאת חלב ולעשותו חטאת דם דלא כיפר:
שהרי מעל וכיפר.
שהמעות אין בהם קדושת הגוף כשנתנן לקנות בהם בהמה לצורך קרבן אחר יצאו לחולין הילכך כיפר:
תלמוד לומר על חטאתו [בששירת עוים] לא כתיב אלא חד דימנא על חטאתו.
אבל כבי כשבה כתי' יביא קרבנו לחטאת.
וכתיב כסוף הפרישה וכפר עליו הכהן על חטאתו:
קתני מיהת בהמה.
שהרי אין אדם מגלח על בהמת אביו:
[מתני']
נזרק עליה אחד מן הדמים אינו יכול להפך שלאחר זריקת אחד מהדמים היא מותרת ביין וליטמא למתים וליכא תו עינוי נפש הלכך לא מציי מפר.
ור"ע סבר שאפי' ששחטו ולא נזרק אינו יכול להפך ומפרש בגמ' משום הפסד קדשים מ"מ אם הפיר מופר ומ"י משמע אינו יכול להפך דר"ע כמו אינו יכול להפך דת"ק.
ותימה הוא דאם נטמאת שתיבא קרבן טומאה:
בר"א בתגלחת טהרה.
דהוי סוף נזירותה אבל תגלחת טומאה יפר.

שצריכה לחזור ולמנות נזי' טהרה:
ויכול לומר אי אפשי באשה מנוולת.
פי' מעונה ומנועה משתיית יין:
ור"מ אומר דאף בתגלחת הטהרה יפר משום דגלוח לאשה נוול ויפר כדי שלא תצטרך להתנוול בגלוח.
ונ"ל דאפי' נזרק [נליח] כל הדמים מיפר כל זמן שלא גלחה: